

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

УДК 338.4

JEL Classification: O32

*Волощук К.Б.,
д-р екон. наук, проф., зав. кафедри економіки,
підприємництва, торгівлі та біржової діяльності,
Лісевич Н.А.,
аспірантка,
Подільський державний аграрно-технічний університет*

РЕАЛІЇ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМКІВ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА

Постановка проблеми. Провідною галуззю в сільському господарстві всього світу є птахівнича галузь. Це обумовлене тим, що птахівнича продукція входить до основного споживчого кошику всіх країн світу, а також її відносно дешевою ціною в усій білкової групі споживчих товарів. Зацікавленість великого бізнесу до галузі птахівництва свідчить про те, що цей напрямок сільського господарства є прибутковим та перспективним для інвестування капіталу [1].

Для України завжди був характерним високий рівень розвитку птахівничої галузі. Економічна криза 90-х років призвела до істотного зменшення чисельності поголів'я в усіх галузях тваринництва та в птахівництві. Ці зміни катастрофічно відобразилися на стані птахівництва, а саме, в декілька разів зменшилася чисельність поголів'я, була майже знищена селекційна база. Це призвело практично до занепаду галузі і панування на ринку України імпортованих продуктів, а також до суттєвого зниження рівня споживання промислового продукту [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Процеси розвитку аграрного сектора економіки, його галузей, у тому числі птахівництва, в ринковій економіці, висвітлені в роботах П. Борщевського, Л. Дейнеко, П. Бойченко, Т. Сахацької, І. Бистрякова, А. Вальдмана, П. Сурая, І. Іонова, М. Сахацького, А. Вербовикова, С. Дорогунцова, А. Гальчинського, В. Гейця, А. Кінаха, В. Гончарова, В. Ларіонова, Т. Гуренко, П. Саблука, Н. Мазуренко, Б. Панасюка, А. Приходько, І. Юхновського та інших. Разом з тим, в роботах вітчизняних і зарубіжних вчених не знайшла достатньо обґрунтованого і всебічного аналізу проблема пошуку можливостей розвитку птахівництва у постсоціалістичних країнах на нових теоретико-методологічних і організаційних основах, властивих ринковій економіці, яка складається завдяки трансформаційним перетворенням.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення методичних та практичних аспектів сутності, проблем, тенденцій та оцінки інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва продукції птахівництва на базі філії "Птахофабрика "АВІС" ПАТ "Агрохолдинг Авангард" (с. Гуменці Кам'янець-Подільського району Хмельницької області).

Виклад основного матеріалу дослідження. Птахівництво є однією з найбільш скоростиглих галузей тваринництва, що забезпечує швидкий оборот вкладених коштів та динамічний її розвиток завдяки диверсифікованому типу виробництва продукції. Останній може включати як м'ясний, яєчний, так і яєчно-м'ясний напрям спеціалізації. Особливістю сучасного стану розвитку галузі впродовж останнього десятиліття є динамічне зростання чисельності поголів'я птиці усіх видів, нарощування обсягів виробництва, збільшення внутрішнього попиту та експорту продукції [3].

Птахівництво більшості країн світу перебуває в стадії потужного піднесення з ряду причин. Основною з них є здатність птиці до найвищої конверсії корму при її хорошій адаптації до промислових умов утримання, а також завдяки високим дієтичним властивостям продуктів птахівництва: вміст білка при низькій калорійності і рівні холестерину [4]. У світі все більше стверджується думка про те, що птахівництво має найбільші потенційні можливості для задоволення потреб зростаючого населення в раціональному харчуванні. В зв'язку з цим уряди багатьох країн приймають програми щодо підтримки і пріоритетного розвитку галузі. Досвід розвитку птахівництва має для України дуже велике значення, оскільки він, по-перше, визначає місце і потенційні можливості

* Наук. керівник - Волощук К.Б., д-р екон. наук, проф.

цієї галузі на майбутнє, а по-друге, стверджує, що розвиток птахівництва і його ефективність значною мірою залежать від селекційного прогресу в галузі, наявності достатніх кормових ресурсів та розвитку комбікормової промисловості [5]. Найбільшими гравцями на глобальному ринку є: Китай – 44,1%, США – 8,2%, Індія – 3,9%, Японія – 3,8%, Мексика – 3,5%. Україна на фоні світового виробництва займає 12 місце і має 1,16% частку від світового ринку яйця. Розглядаючи динаміку світового розвитку галузі птахівництва, можна відмітити стрімке зростання обсягів виробництва світовими лідерами, а саме: Китаю, Індії, Мексики. За останні п'ять років обсяг виробництва цих країн збільшився на 25–27%. Якщо сегментувати виробництво не по країнах-виробниках, а по частинах світу, то основним виробником в світі яйця є Азія, яка займає 63%, на країни Європи припадає 15%, Північної та Центральної Америки – приблизно 14%, Південної Америки – близько 5%, на країни Африки – трохи більше 3% [6].

Частка Європи на світовому ринку за останні десять років зменшилась з 21,5% до 15%. Це в своїй більшості обумовлено збільшенням частки виробництва азіатських країн та зменшенням обсягів виробництва в Росії на 6%. За останнє десятиріччя також зменшився обсяг виробництва в таких країнах, як Німеччина, Нідерланди, Греція, Македонія, Естонія, де з 2000 року обсяг виробництва зменшився на 13–25%. Взагалі європейський ринок за останні п'ять років зріс лише на 5,3%.

В Україні позитивні зміни у галузі птахівництва почалися з 2001 року. У 2002 році, порівняно з 1998 роком, виробництво яєць збільшилось на 36,1%, а за результатами 2005 року поголів'я птиці і виробництво яєць збільшилося на 10%, тоді як в 2006 році і в першому півріччі 2007 року кількість поголів'я значно не змінилася, а виробництво збільшилось на 9%. В 2006 році великі промислові підприємства збільшили своє виробництво на 25% в порівнянні з 2005 роком. Збільшення виробництва яєць в останні роки відбувається за рахунок різкого зростання продуктивності курей, особливо у великих сільськогосподарських підприємствах, завдяки поліпшенню селекційної роботи, якості кормів. Разом з тим, також збільшується споживання яєць на душу населення [7].

За даними прес-служби Асоціації тваринників України, за останній рік кількість голів птиці зросла на 1,3%. Таким чином, птахівництво залишається єдиною галуззю тваринництва, яка нарощує поголів'я. Адже за даними Держкомстату, станом на 1 січня 2019 року кількість голів птиці становила 210,8 млн. голів, що на 6 млн. голів більше, ніж минулоріч. У галузі птахівництва спостерігається позитивна динаміка і причиною цьому є різке скорочення виробництва свинини, яка є найулюбленішим м'ясним продуктом українців. Крім того, приблизно на чверть зросли ціни на внутрішньому ринку [8]. Через те, що свинина через ситуацію з африканською чумою свиней здорожчала майже вдвічі, українці почали вживати більше курятини, і ціни на курятину, відповідно, теж зросли. Таким чином, птахівники сьогодні знаходяться в найбільш привабливому становищі. Для галузі це, безумовно, позитивна тенденція. Для споживача – негативна, адже ціна на м'ясо птиці падати не буде через високий споживчий попит, доки не буде нарощено обсягів виробництва свинини та яловичини.

Птахівництво – одна з найбільш механізованих й автоматизованих галузей сільського господарства. Воно має ряд переваг порівняно з іншими галузями тваринництва, зокрема скороспілість, нижчу в 2–5 разів порівняно з м'ясом великої рогатої худоби енергоємність, швидше обертання грошових коштів від реалізації. Збільшення виробництва продукції птахівництва пов'язане з більш швидкою окупністю витрат через вищий коефіцієнт оборотності оборотних засобів порівняно з іншими галузями тваринництва.

Якщо проаналізувати показники формування та використання біологічного капіталу птахівництва філії "Птахофабрика "АВІС" ПАТ "Агрохолдинг Авангард", то можна відмітити, що темп приросту за останні 10 років склав 233% по поголів'ю птиці, 348% – по виробництву яєць та 86% – по кількості яєць на курку-несучку (табл. 1).

Таблиця 1

**Динаміка показників формування та використання біологічного капіталу птахівництва
Філії "Птахофабрика "АВІС" ПАТ "Агрохолдинг Авангард" для оперативного управління
протягом 2010–2018 років**

Показник	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Темп приросту у 2018 до 2010, %
Поголів'я птиці, тис. гол.	1602,5	3275,5	6076,8	7094,9	6371,5	12699,2	6349,6	790,6	3504,5	233
Виробництво яєць, млн. шт.	145,2	355,7	929,3	1526,1	1623,3	1460,1	827,6	832,8	505,9	348
Яєць на курку-несучку, шт.	338	294	330	330	351	365	237	279	291	86

Джерело: побудовано авторами на основі статистичної форми звітності ф. 24

Одним із основних процесів у виробництві промислового яйця є підрощення молодняка курей-несучок. Саме в цей період закладаються основні технологічні параметри майбутніх курей, зокрема вага птиці, статевий розвиток, збереженість поголів'я. Технологічний процес підрощення молодняка птиці складає 90 днів. Молодняк вирощують з добового до 90-денного віку. Для отримання якісної

птиці повинен проводитись щоденний контроль стану здоров'я птиці, температури, вентиляції, подачі корму та води. Це забезпечує виробництво високоякісного молодняка птиці, який згодом стане високопродуктивною несучкою [9].

Крім позитивної сторони з технологічної точки зору, підрощення молодняка птиці має позитив також і з економічної точки зору. Зокрема, це дає змогу здешевити молодняк птиці на 30%, що в подальшому відобразиться на собівартості виробленого яйця. Площадка по підрощенню ремонтного молодняка на фабриці складається з 6 пташників розміром 24×126 м загальною площею 3024 м² та потужністю 263424 гол. кожне приміщення, з європейським клітковим обладнанням, повною автоматизацією та комп'ютеризацією всіх виробничих процесів.

Загальна потреба інвестиційних коштів для будівництва площадки по підрощенню молодняка птиці склала 66179877,12 грн. Детальніші розрахунки наведені в табл. 2.

Таблиця 2

Загальна потреба інвестицій для будівництва площадки по підрощенню молодняка птиці

Назва статті	Показник
Кількість площадок	1
Кількість пташників	6
Кількість курей в одному приміщенні пташника	263424,00
Загальна кількість курей	1580544,00
Ціна одного птахомісця клітки (євро) (без ПДВ)	3,00
Вартість одного комплекта клітки (євро) (з ПДВ)	948326,40
Вартість всієї клітки (грн.) (з ПДВ)	38691717,12
Площа приміщень 1 пташника м ²	3024
Вартість будівництва одного м ² приміщення (дол.)	300,00
Вартість одного приміщення пташника (грн.)	4581360,00
Загальна вартість будівництва всіх пташників (грн.)	27488160,00
Загальна вартість молоднякової площадки (з ПДВ) (грн.)	66179877,12
Ціна одного птахомісця загальна (грн.)	41,87

Джерело: побудовано авторами на основі Інвестиційного проекту будівництва новітньої птахофабрики

Згідно проведених розрахунків, окупність площадки по підрощенню молодняка птиці складає 7,07 років.

Основним процесом у виробництві промислового яйця є утримання поголів'я курей-несучок. Від дотримання всіх технологічних та ветеринарних вимог по утриманню промислового стада курей-несучок прямо пропорційно залежить їх продуктивність, збереженість та якість виробленого яйця, що в подальшому відобразиться на собівартості виробленої продукції, фінансовому стані підприємства та результаті його діяльності. Технологічний процес утримання курей-несучок складає 470 днів. Птиця утримуватиметься в клітковому обладнанні з автоматичною подачею води, кормів та чищенням посліду. По транспортерах яйце подаватиметься до сортувального цеху, де буде проходити сортування та упакування готової продукції [9].

Період яйцекладки починається з 120 днів. Продуктивність птиці може досягати 96%. Площадка по утриманню поголів'я курей-несучок складається з 12 приміщень пташників розмірами 24×114 м загальною площею 2736 м² та потужністю 253440 гол. кожне приміщення, з європейським клітковим обладнанням, повною автоматизацією та комп'ютеризацією всіх виробничих процесів. Загальне поголів'я курей на птахофабриці буде складати 3041280 гол., а середньоденне виробництво яйця за весь період утримання – 2048 тис. шт.

Зі всіх пташників за допомогою «Анаконди» яйце транспортується до яйцескладу, де сортується, маркується та пакується за допомогою сортувальної машини фірми «МОБА» потужністю 180000 в годину. Сортування яйця за допомогою машини дає можливість більш точно визначати категорію яйця, виключити «людський фактор», а також упакувати яйце в тару по 6, 10, 15, 18, 30 шт., що дуже важливо для розвитку роздрібною мережі. Фірма МОБА є лідером у технології сортування, обліку й упакування яйця. Модельний ряд машин для сортування і упакування яйця МОБА відповідає високим стандартам і запитам в галузі промислового виробництва яйця.

Сортувальна машина МОБА є багатофункціональною модульною системою – на зразок меню, яке надає можливість вибору необхідної конфігурації.

Основний принцип роботи МОБА – кожне яйце розглядається як окремо взятий продукт. Як тільки яйце поступило на ролики ділянки подачі, воно більш не торкається інших яєць. Індивідуальна обробка значно скоротить ризик пошкодження шкаралупи. Зіткнення яєць один з одним або з

устаткуванням в процесі сортування сприяє розповсюдженню бактерій. Комп'ютер сортувальної машини оброблятиме інформацію про кожне яйце. Це дасть можливість відстежувати дані по кожному яйцю.

При промисловому вирощуванні птиці особлива увага приділяється виробництву комбікормів. Від якості комбікорму на пряму залежить продуктивність птиці та відповідно планована собівартість. У структурі собівартості яйця корми складають до 70%, тому навіть невеликі відхилення від необхідної якості комбікорму погіршують виробничі показники [10].

У зв'язку з цим, інвестиційним проектом на птахофабриці збудовано власний комбікормовий завод. Потужність такого заводу становить 30 т на годину розсипного та 10 т на годину гранульованого комбікорму, що дає можливість повністю забезпечити потребу птахофабрики в кормах. В склад комбікормового заводу входить елеватор потужністю 4500 т сировини та 1200 т готової продукції. Комбікормовий завод забезпечений системою дрібнення, лінією грануляції, змішувачем, системою мікро-дозування. Дані системи дозволяють: якісно подрібнювати сировину, отримувати гранульований корм, якісно змішувати компоненти, забезпечити введення всіх необхідних складових для повнораціонного корму. Завод виготовляє продукцію за європейською технологією та забезпечує повноцінну життєдіяльність й планові промислові показники яйценосності курей-несучок, повноцінний розвиток молодняка.

Наявність власного комбікормового заводу на птахофабриці дозволить знизити собівартість комбікормів на 20%, забезпечити безперебійне постачання кормів і гарантувати якість.

Загальна потреба інвестиційних коштів, що спрямовані на будівництво комбікормового заводу, складає 28962442,40 грн. Детальніші розрахунки наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Загальна потреба інвестицій на будівництво комбікормового заводу

Назва статті	Показник
Кількість заводів	1
Виробництво комбікорму в день для дорослої птиці(тон)	360
Виробництво комбікорму в день для молодняка (тон)	140
Всього потужність комбікормових заводів (тон/день)	500
Зберігання сировини (тон)	4500
Зберігання готової продукції (тон)	1200
Вартість обладнання комбікормового заводу (євро)	2347418,00
Вартість обладнання комбікормового заводу (грн.)	15962442,40
Будівельна частина	3000000,00
Автотранспортний парк для перевезення комбікормів	10000000,00
Загальна вартість комбікормових заводів	28962442,40

Джерело: побудовано авторами на основі Інвестиційного проекту будівництва нової птахофабрики

Для ефективного використання промислової площадки після закінчення технологічного циклу птиці необхідно якнайшвидше звільнити виробничі потужності. В Україні не було потужних заводів для забою такої великої кількості птиці (14446000 голів). В зв'язку з цим було прийнято рішення про побудову на птахофабриці заводу по забою птиці. Потужність такого заводу становить 4000 голів на годину, що дозволяє в короткий термін звільнити пташники від відпрацьованої птиці, зменшує часові розриви між посадками, забезпечує максимальну ритмічність роботи та рентабельність підприємства. Включає в себе холодильні установки для охолодження та зберігання готової продукції. Загальна потреба інвестиційних коштів для будівництва заводу по забою птиці склала 123000,00 грн. Детальніші розрахунки наведені в табл. 4.

В роботі будь-якої птахофабрики постійно виникає проблема утилізації посліду, який постійно з'являється і накопичується унаслідок діяльності фабрики. З часів Радянського Союзу для вирішення цієї проблеми стандартно використовують спеціально бетоновані відстійники (лагуни), де пташиний послід відстоюється. При використанні звичайних відстійників, смітників і лагун фільтрат часто потрапляє в ґрунтові води, від чого хворіють люди і тварини. Другий метод вирішення питання – вивіз посліду на поля, але це не є виходом, оскільки після повені і дощів все опиняється у водоймищах і річках, звідки вода поступає в населені пункти, та й пташиний послід в непереробленому вигляді є достатньо агресивною речовиною, не призначеною для прямого внесення до ґрунту. Одним з варіантів вирішення даної проблеми є застосування технології компостування [10].

Компостування – це одна з технологій утилізації посліду і перетворення його в корисний продукт, і є екзотермічним процесом біологічного окислення, в якому органічний субстрат піддається аеробу біодеградації змішаною популяцією мікроорганізмів в умовах підвищеної температури. В процесі

біодеградації органічний субстрат зазнає фізичних і хімічних перетворень з утворенням стабільного гуміфікованого кінцевого продукту. Цей продукт представляє цінність як органічне добриво і як засіб, поліпшувачий структуру ґрунту. Компостування проводиться в природних умовах, без додаткового використання інгібіторів, хімічних і штучних похідних.

Таблиця 4

Загальна потреба інвестицій для будівництва заводу по забою птиці

Назва статті	Показник
Площа приміщення забійного заводу (м ²)	3500
Вартість будівництва одного м ² приміщення (дол.)	360,00
Вартість будівництва приміщення під забійний завод (грн.)	6363000,00
Потужність забійного заводу (гол./день)	4000
Вартість обладнання (євро)	700000,00
Вартість обладнання (грн.)	4760000,00
Холодильне обладнання	1000000,00
Загальна вартість забійного заводу	12123000,00

Джерело: побудовано авторами на основі Інвестиційного проекту будівництва новітньої птахофабрики

У використуваній технології компостування виживанню патогенних мікроорганізмів, гельмінтів і іншої хвороботворної мікрофлори, а також, насіння смітних рослин перешкоджають декілька чинників: витримка маси при високій температурі; рівномірний розподіл теплоти, що виділяється, за всім обсягом, внаслідок замкнутості робочого циклу процесу; виділення в процесі біокомпостування організмами-антагоністами антибіотиків; виділення в процесі розкладання органіки інгібіторів.

В результаті застосування даної технології птахофабрика має наступні вигоди: зменшення площ для зберігання посліду практично в 3 рази; зменшення часу на переробку посліду в новий продукт; отримання нового продукту – компосту, який можна продавати або використовувати як добрива на своїх посівних площах.

Виробництво компосту засноване на екзотермічному процесі біологічного окислення, викликаного мікроорганізмами аеробів. Одна машина може обробляти в день близько 50 м³ посліду, отриманого від 300–400 тисяч голів. Модульна система цей обсяг не обмежує.

Загальна потреба інвестиційних коштів для будівництва однієї повнокомплектної птахофабрики складає 319344478,72 грн. Окупність будівництва однієї повнокомплектної птахофабрики складає 6,06 років. Детальніші розрахунки наведені в табл. 5.

Таблиця 5

Загальна потреба інвестицій для будівництва однієї повнокомплектної птахофабрики

Показники		Одна птахофабрика
1		2
Доросла площадка	Інвестиції	154007859
	Прибуток	27403675
	% по кредиту за період впровадження	18480943
	Період окупності	7,29
Молоднякова площадка (нормальна)	Інвестиції	66179877,12
	Прибуток	12219455,28
	% по кредиту за період впровадження	7941585,25
	Період окупності	7,07
Комбікормовий завод	Інвестиції	28962442
	Прибуток	16617308
	% по кредиту за період впровадження	3475493
	Період окупності	2,95
Забійний завод	Інвестиції	12123000
	Прибуток	1971441,84
	% по кредиту за період впровадження	1454760,00
	Період окупності	7,89

продовження табл. 5

1		2
Сортувальна машина	Інвестиції	21231300
	Прибуток	8410270
	% по кредиту за період впровадження	2547756
	Період окупності	3,83
Компост	Інвестиції	36840000
	Прибуток	3927762927
	% по кредиту за період впровадження	4052400
	Період окупності	11,41
Загальна сума	Інвестиції	319344478,72
	Прибуток	70549911,96
	% по кредиту за період впровадження	37952937,45
	Період окупності	6,06

Джерело: побудовано авторами на основі Інвестиційного проекту будівництва новітньої птахофабрики

Отже, можемо зазначити, що впровадження даного інвестиційного проекту призвело до: зниження собівартості яйця на 30% і, як наслідок, поліпшення позицій Агрохолдингу на ринку та збільшення норми прибутку; зниження чутливості ринку до сезонних коливань, тим самим отримання додаткового прибутку; виведення на ринок нових продуктів; створення портфелю брендів; суттєвого збільшення якості яйця за рахунок нової технології та виробничої організації; переходу на новий рівень взаємовідносин «птахофабрика – клієнт»; формування якісної виробничої бази для наступного виходу на ІРО; можливості виходу на міжнародні ринки.

Висновки з проведеного дослідження. Період реформаційних перетворень в сільському господарстві ще незавершений і подальший його розвиток ускладнюється тим, що до міжнародної торгівлі українські сільськогосподарські товаровиробники поки що не залучені, а прямі іноземні інвестиції в галузь досить обмежені і не дали належного ефекту.

В умовах ринкової економіки птахівництво слід розвивати на засадах високотехнологічного виробництва індустріального типу. Високотехнологічне птахівництво має змогу витримати конкуренцію на внутрішньому і зовнішньому ринках на основі застосування прогресивних енергозберігаючих технологій, спеціалізації та концентрації виробництва, здійснення цілеспрямованої селекції з використанням збалансованої кормової бази для комплексної механізації та автоматизації виробничих процесів. Особистим селянським господарствам, дрібним і навіть середнім за розмірами підприємствам, подібна технологія практично не під силу.

Якісний прорив у птахівництві є можливим за умов послідовного розвитку інтенсивних систем виробництва з використання інноваційних досягнень. Інноваційний процес дозволить підвищити якість харчових продуктів, зокрема м'яса курей і яєць, що дає змогу досягти світового рівня в харчуванні населення; розвивати міжнародне співробітництво і торгівлю; активізувати державну підтримку і заохочення в підвищенні якості продукції; формувати сприятливі економічні умови за допомогою податкових, кредитних і фінансових регуляторів.

Бібліографічний список

1. Ярошенко Ф.І. Птахівництво України: проблеми і перспективи розвитку. Київ: Аграрна наука. 2004. 500 с.
2. Циганок Ю.В. Сучасний стан виробництва продукції птахівництва в підприємствах Північно-Західного регіону України. *Вісник ЖНАЕУ*. 2010. № 2(27). С. 272-285.
3. Голюк В.Я. Аналіз експорту м'яса курятини в Україні: стан та тенденції розвитку ринку. *Інфраструктура ринку*. 2016. № 2. С. 131-135.
4. Касьяненко О.І., Фотіна Т.І. Ефективність застосування екологічних заходів при виробництві продукції птахівництва. *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини*. 2014. № 28(2). С. 163-168.
5. Мельник Б.А. Стан та резерви збільшення обсягів виробництва продукції птахівництва. *Тваринництво України*. 2002. № 2. С. 10-12.
6. Ліпич Л. Аналіз економічного потенціалу підприємств птахівництва в системі розвитку зовнішньоекономічної діяльності. *Економіст*. 2012. № 9. С. 31-39.
7. Янишин Я. Теоретичні основи ефективності виробництва продукції птахівництва. *Аграрна економіка*. 2013. № 3-4. С. 74-80.
8. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 01.06.2019).

9. Асоціація Союзу птахівників України: офіційний сайт. URL: <http://www.poultryukraine.com/> (дата звернення: 01.05.2019).

10. Латифундист: головний сайт про агробізнес. URL: <https://latifundist.com/rating/top-7-krupnejshih-proizvoditelej-produktsii-ptitsevodstva-ukrainy> (дата звернення: 01.05.2019).

References

1. Yaroshenko, F.I. (2004), *Ptakhivnytstvo Ukrainy: problemy i perspektyvy rozvytku* [Poultry breeding in Ukraine: problems and prospects of development], Ahrarna nauka, Kyiv, Ukraine, 500 p.
2. Tsyhanok, Yu.V. (2010), "The current state of poultry production in the enterprises of the North-Western region of Ukraine", *Visnyk ZhNAEU*, no. 2(27), pp. 272-285.
3. Holiuk, V.Ya. (2016), "Analysis of the export of chicken meat in Ukraine: the state and trends of market development", *Infrastruktura rynku*, no. 2, pp. 131-135.
4. Kasianenko, O. and Fotina, T.I. (2014), "The effectiveness of environmental measures in the production of poultry products", *Problemy zootenzhenerii ta veterynarnoi medytsyny*, no. 28(2), pp. 163-168.
5. Melnyk, B.A. (2002), "Condition and reserves for increasing the volume of poultry production", *Tvarynnytstvo Ukrainy*, no. 2, pp. 10-12.
6. Lypych, L. (2012), "Analysis of the economic potential of poultry enterprises in the development of foreign economic activity", *Ekonomist*, no. 9, pp. 31-39.
7. Yanyshyn, Ya. (2013), "Theoretical basis of efficiency of poultry production", *Ahrarna ekonomika*, no. 3-4, pp. 74-80.
8. *Ofitsiyni sait Derzhavnoho komitetu statystryky Ukrainy* [Official site of the State Statistics Committee of Ukraine], available at: www.ukrstat.gov.ua (access date June 01, 2019).
9. *Asotsiatsiia Soiuzu ptakhivnykiv Ukrainy: ofitsiyni sait* [Association of Poultry Union of Ukraine: official site], available at: <http://www.poultryukraine.com/> (access date May 01, 2019).
10. *Latifundyst: holovnyi sait pro ahrobiznes* [Latifundist: The main site about agribusiness], available at: <https://latifundist.com/rating/top-7-krupnejshih-proizvoditelej-produktsii-ptitsevodstva-ukrainy> (access date May 01, 2019).

Волощук К.Б., Лісевич Н.А. РЕАЛІЇ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМКІВ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА

Мета. Визначення методичних та практичних аспектів сутності, проблем, тенденцій та оцінки інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва продукції птахівництва на базі філії "Птахофабрика "АВІС" ПАТ "Агрохолдинг Авангард" (с. Гуменці Кам'янець-Подільського району Хмельницької області).

Методика дослідження. В процесі дослідження використано сучасні методи дослідження: системний аналіз – при дослідженні теоретико-методологічних засад інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва продукції птахівництва; метод аналогій та порівнянь – при порівнянні різноманітних процесів та тенденцій щодо інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва продукції птахівництва; графічно-аналітичний – при визначенні перспектив зростання інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва продукції птахівництва. Методи економічного моделювання використовувались для удосконалення процесу інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва продукції птахівництва.

Результати. Визначено, що якісний прорив у птахівництві може бути можливим за умов послідовного розвитку інтенсивних систем виробництва з використання інноваційних досягнень. Встановлено, що інноваційний процес дозволить підвищити якість харчових продуктів, зокрема м'яса курей і яєць, що дає змогу: досягти світового рівня в харчуванні населення; розвивати міжнародне співробітництво і торгівлю; активізувати державну підтримку і заохочення в підвищенні якості продукції; формувати сприятливі економічні умови за допомогою податкових, кредитних і фінансових регуляторів. Обґрунтовано, що одним із основних процесів у виробництві промислового яйця є підрощення молодняка курей-несучок. Виявлено, що, крім позитивної сторони з технологічної точки зору, підрощення молодняка птиці має позитив також і з економічної точки зору. Зокрема, це дає змогу здешевити молодняк птиці на 30%, що в подальшому відобразиться на собівартості виробленого яйця.

Наукова новизна. Дістало подальшого розвитку обґрунтування переваг птахівництва порівняно з іншими галузями тваринництва, зокрема: скороспілість; нижча в 2-5 разів, порівняно з м'ясом великої рогатої худоби, енергоємність; швидше обертання грошових коштів від реалізації.

Практична цінність. Отримані результати можуть бути використані при створенні програм інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва продукції птахівництва на засадах визначення і більш повного використання інноваційно-інвестиційного потенціалу галузі.

Ключові слова: інновації, інвестиції, ефективне птахівництво, птахівництво, енергоємність, інтенсивні системи, інноваційно-інвестиційний потенціал.

Voloshchuk K.B., Lisevych N.A. REALITIES OF STRATEGIC SECTORS OF INNOVATION AND INVESTMENT DEVELOPMENT OF PRODUCTION OF POULTRY BREEDING PRODUCTS

Purpose. The aim of the article is the determination of methodological and practical aspects of the essence, problems, tendencies and evaluation of innovation and investment development of poultry production based on the branch of the poultry farm "AVIS" PJSC "Agrarian Holding Avangard" (Humentsi village of Kamyanets-Podilskyi district of the Khmelnytskyi region).

Methodology of research. Modern methods of research are used in the process of research: system analysis – in the study of theoretical and methodological foundations of innovation and investment development of poultry production; the method of analogies and comparisons – when comparing various processes and trends regarding innovation and investment development of poultry production; graphical and analytical – in determining the prospects of growth of innovation and investment development of poultry production. Methods of economic modeling are used to improve the process of innovation and investment development of poultry production.

Findings. It is determined that a qualitative breakthrough in poultry farming may be possible under the conditions of successive development of intensive production systems with the use of innovative achievements. It is established that the innovative process will improve the quality of food products, in particular chicken meat and eggs, which enables: to reach the world level in the diet of the population; to develop international cooperation and trade; to increase state support and encouragement in improving product quality; to create favorable economic conditions with the help of tax, credit and financial regulators. It is substantiated that one of the main processes in the production of an industrial egg is the rearing of young chickens. It is revealed that, in addition to the positive side from the technological point of view, the growth of young birds has a positive and also from an economic point of view. In particular, this makes it possible to reduce the cost of bird poultry by 30%, which in future will affect the cost of the produced egg.

Originality. The further development of the justification of the advantages of poultry farming in comparison with other branches of livestock breeding has been further developed, in particular: early childhood; lower in 2-5 times, in comparison with meat of cattle, energy intensity; faster rotation of funds from sales.

Practical value. The obtained results can be used in creating programs of innovative and investment development of poultry production based on the principles of definition and more full use of the innovation and investment potential of the industry.

Key words: innovations, investments, effective poultry farming, poultry farming, energy intensity, intensive systems, innovation and investment potential.

Волощук К.Б., Лисевич Н.А. РЕАЛИИ СТРАТЕГИЧЕСКИХ НАПРАВЛЕНИЙ ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВА ПРОДУКЦИИ ПТИЦЕВОДСТВА

Цель. Определение методических и практических аспектов сущности, проблем, тенденций и оценки инновационно-инвестиционного развития производства продукции птицеводства на базе филиала "Птицефабрика" АВИС "ПАО" Агрохолдинг Авангард "(с. Гуменцы Каменец-Подольского района Хмельницкой области).

Методика исследования. В процессе исследования использованы современные методы исследования: системный анализ – при исследовании теоретико-методологических основ инновационно-инвестиционного развития производства продукции птицеводства; метод аналогий и сравнений – при сравнении различных процессов и тенденций в инновационно-инвестиционного развития производства продукции птицеводства; графически-аналитический – при определении перспектив роста инновационно-инвестиционного развития производства продукции птицеводства. Методы экономического моделирования использовались для совершенствования процесса инновационно-инвестиционного развития производства продукции птицеводства.

Результаты. Определено, что качественный прорыв в птицеводстве может быть возможным в условиях последовательного развития интенсивных систем производства по использованию инновационных достижений. Установлено, что инновационный процесс позволит повысить качество пищевых продуктов, в частности мяса кур и яиц, что позволяет: достичь мирового уровня в питании населения; развивать международное сотрудничество и торговлю; активизировать государственную поддержку и поощрение в повышении качества продукции; формировать благоприятные экономические условия с помощью налоговых, кредитных и финансовых регуляторов. Обосновано, что одним из основных процессов в производстве промышленного яйца являются рост молодняка кур-несушек. Выявлено, что, кроме положительной стороны с технологической точки зрения, рост молодняка птицы имеет позитив также и с экономической точки зрения. В частности, это позволяет удешевить молодняка птицы на 30%, что в дальнейшем отразится на себестоимости производимого яйца.

Научная новизна. Получило дальнейшего развития обоснование преимуществ птицеводства по сравнению с другими отраслями животноводства, в частности: скороспелость; ниже в 2-5 раз, по сравнению с мясом крупного рогатого скота, энергоёмкость; более быстрое вращение денежных средств от реализации.

Практическая ценность. Полученные результаты могут быть использованы при создании программ инновационно-инвестиционного развития производства продукции птицеводства на основе определения и более полного использования инновационно-инвестиционного потенциала отрасли.

Ключевые слова: инновации, инвестиции, эффективное птицеводство, птицеводство, энергоёмкость, интенсивные системы, инновационно-инвестиционный потенциал.